

Ο ρόλος της Ενορίας στη φροντίδα ατόμων που πάσχουν από διαταραχή αυτισμού

/ [Πεμπτούσια](#)

Σε ποια επίπεδα μπορεί να συνδράμει η ενοριακή ζωή στη διαποίμανση και τη φροντίδα των τέκνων του Θεού που πάσχουν από διαταραχή αυτισμού; Την απάντηση και τις σχετικές ιδέες που μπορούν να τροφοδοτήσουν τέτοιου είδους δράση έρχεται να προσφέρει η εξαιρετική μελέτη του Δρ Αθανασίου Κολιοφούτη [προηγούμενο άρθρο: www.pemptousia.gr/?p=68749].

Για όλους αυτούς τους λόγους η προσπάθεια του ποιμένα να πληροφορηθεί για τη φύση της αυτιστικής διαταραχής και τον τρόπο συμπεριφοράς του αυτιστικού παιδιού θεωρείται ποιμαντικά αναγκαία. Αν δεν προβεί σ' αυτήν την προσπάθεια, θα είναι τόσο δύσκολο γι' αυτόν να ποιμάνει ένα αυτιστικό παιδί, όσο δύσκολο είναι για έναν γονέα να μεγαλώσει ένα τυφλό παιδί, χωρίς να αντιλαμβάνεται ότι είναι τυφλό[46]. Εξάλλου, η εξειδικευμένη γνώση του ποιμένα, όπως και κάθε παιδαγωγού, για την αυτιστική διαταραχή, θα του επιτρέψει να εξατομικεύσει την ποιμαντική συμβουλευτική του ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και το βαθμό διαταραχής των αυτιστικών τέκνων του.

Είναι αποδεκτό ότι διαφορετικά θα προσεγγίσει ένα παιδί που πάσχει από αυτισμό χαμηλής λειτουργικότητας, με άλλον τρόπο ένα παιδί που πάσχει από αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας η Asperger και άλλες παιδαγωγικές τεχνικές θα εφαρμόσει στην περίπτωση ενός αυτιστικού παιδιού, στο οποίο υπάρχει συννοσηρότητα αυτισμού με μια νοητική υστέρηση.

Η διενέργεια επιμορφωτικών ημερίδων ανά τακτά διαστήματα σε μητροπόλεις με αυξημένα κρούσματα αυτιστικών παιδιών, η αλληλεπίδραση των ποιμένων με τους καθ' ύλην αρμόδιους επιστήμονες και η τροφοδότησή τους με τα κατάλληλα εγχειρίδια, που εξειδικεύουν τη γνώση και συστήνουν συγκεκριμένες παιδαγωγικές πρακτικές, αποτελούν μόνο κάποια από τα πολλά μετρά μπορούν να ληφθούν από τον νέο ποιμαντικό φορέα, ο οποίος θα αναλάβει, όπως προτείναμε, την χάραξη μιας συστηματικής ποιμαντικής στρατηγικής για την αντιμετώπιση και άρση όλων των παραπάνω προβλημάτων.

5. Η ποιμαντική σημασία της ενοριακής ενσωμάτωσης του αυτιστικού παιδιού.

Η ενσωμάτωση του αυτιστικού παιδιού στην ενοριακή ζωή της Εκκλησίας δεν αποτελεί μια δυνητική ποιμαντική επιλογή για τον σύγχρονο ποιμένα. Τουναντίον, συνιστά μια αναμφισβήτητη ποιμαντική αναγκαιότητα, που απορρέει από τη λειτουργία της ενορίας ως κατεξοχήν φορέα της όποιας θρησκευτικής κοινωνικοποίησης του αυτιστικού παιδιού και κατά το δυνατόν ενίσχυσης της όποιας χριστιανικής ταυτότητας και αυτοσυνειδησίας του. Αυτή, όπως θα καταδειχθεί στο παρακάτω κεφάλαιο αυτής της μελέτης, μπορεί εν μέρει και κατά περίπτωση να επιτευχθεί.

Ως γνωστόν, η θρησκευτική ωρίμανση του κάθε ατόμου δεν μπορεί να αποσυνδεθεί από το πολύπτυχο κοινωνικό περιβάλλον, εντός του οποίου το άτομο βιώνει και συνθέτει όλες τις θρησκευτικές του εμπειρίες. Η συνάντησή του με τους άλλους στα πλαίσια των κοινωνικών θεσμών, είναι καθοριστικής σημασίας. Πράγματι, οι θρησκευτικές εμπειρίες που αποκομίζει το άτομο διερχόμενο από τους κοινωνικούς θεσμούς, συνδιαμορφώνουν την τελική εικόνα του ανθρώπου για το Θεό και συναρτώνται με την ηλικία, το στάδιο και τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις του θεσμού, στον οποίο αυτός συμμετέχει.

Αν λοιπόν, τα αυτιστικά παιδιά στερούνται κοινωνικών εμπειριών, λόγω της διαταραχής τους, η οποία προκαλεί εύλογα εμπόδια στην αρμονική κοινωνικοποίησή τους και τα εμποδίζει να εμπλουτίσουν το εύρος των κοινωνικών εμπειριών τους με όποια βιώματα δύναται να προσφέρει η κοινωνική αλληλεπίδρασή τους, τότε αναμφισβήτητα δημιουργείται ένα εύλογο κενό και σε θρησκευτικό επίπεδο. Οι ελάχιστες κοινωνικές εμπειρίες του αυτιστικού παιδιού αποτελούν προφανώς ανασταλτικό παράγοντα και στη διαδικασία έστω και της μερικής θρησκευτικής εξέλιξής του.

Εύλογα συνάγεται ότι αν οι ποιμένες της Εκκλησίας δεν αναλάβουν πρωτοβουλίες για την όσο το δυνατόν ενεργητικότερη ένταξη του αυτιστικού παιδιού στο πλαίσιο του ενοριακού βίου, τότε εύλογα το εύρος των όποιων θρησκευτικών εμπειριών αυτού του παιδιού σμικρύνει και συρρικνώνεται επικίνδυνα. Σ' αυτήν την περίπτωση, η οικογένεια του αναδεικνύεται στον μοναδικό ίσως παράγοντα της θρησκευτικής κοινωνικοποίησής του. Οποιαδήποτε εμπειρία της χριστιανικής ζωής βιώσει η οποιοδήποτε βαθμό χριστιανικής αυτοσυνειδησίας αποκτήσει, θα το κάνει αποκλειστικά και μόνο εντός του πλαισίου της οικογενειακής του ζωής, στο βαθμό βέβαια, που οι γονείς του αυτιστικού παιδιού θεωρήσουν όλα τα παραπάνω απαραίτητα « εφόδια », τα οποία οφείλουν να του παρέχουν.

Ως αποτέλεσμα, τα αυτιστικά δεν μετέχουν σχεδόν ποτέ στη μετάληψη των τιμίων δώρων, δεν ακούνε, ούτε μαθαίνουν τίποτα για το Χριστό, χωρίς να διερευνηθεί διόλου η δυνατότητα πρόσκτησής τους στα παρεχόμενα μορφωτικά αγαθά, αποστασιοποιούνται από κάθε κοινωνική εκδήλωση της ενορίας τους και δεν βιώνουν τις μεταμορφωτικές συνέπειες της άδολης αγάπης των χριστιανών, η οποία αφορά τους πάντες και τα πάντα. Πλαίσιο βίωσης αυτής της αγάπης, αποτελεί η ενορία, από την οποία τα αυτιστικά παιδιά αποκλείονται.

Ταυτόχρονα, η μη ένταξη του αυτιστικού στο σώμα της Εκκλησίας οδηγεί μοιραία και τους γονείς του σε απομάκρυνση από τη ζωή της εκκλησιαστικής κοινότητας[47]. Έτσι, η πνευματική τους ζωή πέφτει σε μαρασμό, ενώ ταυτόχρονα

οι ίδιοι στερούνται της ποιμαντικής συμβουλευτικής του ποιμένα, η οποία, όπως θα καταδείξουμε παρακάτω, συμβάλλει αποφασιστικά στην ενθάρρυνση και πνευματική στήριξή τους, προκειμένου να ανταποκριθούν στις ιδιόμορφες συνθήκες της ζωής τους. Άρα, η ποιμαντική ευθύνη των ποιμένων της Εκκλησίας να αναπληρώσουν κατά το δυνατόν, το έλλειμμα των κοινωνικών εμπειριών των αυτιστικών παιδιών και να αναδείξουν την ενοριακή ζωή σε πρωταρχικό, ίσως και μοναδικό μαζί με την οικογένεια, παράγοντα της θρησκευτικής κοινωνικοποίησής τους, είναι δίχως άλλο αναμφισβήτητη.

Η ανάληψη πρωτοβουλιών των ποιμένων για την ένταξη των αυτιστικών παιδιών στην ενοριακή ζωή θα έχει ομολογουμένως ευεργετικές συνέπειες. Η ενεργητική και ισότιμη με τους άλλους ένταξή τους στην πολυσυλλεκτική κοινωνία της ενορίας, με τρόπο που σέβεται τις ιδιαιτερότητες αυτών των παιδιών και πνεύμα απόλυτης αποδοχής της διαφορετικότητάς τους, θα συμβάλλει αποφασιστικά στο κατά το δυνατόν εμπλουτισμό των κοινωνικών και άρα και θρησκευτικών εμπειριών τους.

Η ανάθεση ρόλων στο αυτιστικό παιδί στα πλαίσια των δραστηριοτήτων ενός επικεντρωμένου στις ανάγκες του κατηχητικού σχολείου, η αλληλεπίδρασή του με τα άλλα παιδιά της χριστιανικής κοινότητας, η όποια εμπέδωση του περιεχομένου της χριστιανικής πίστεως, τόσο σε θεωρητικό, όσο κυρίως σε επίπεδο βιώματος, η παροχή πνευματικής στήριξης του ποιμένα στους γονείς αυτού του παιδιού και η εν γένει εξατομικευμένη προσπάθεια ενασχόλησης των ποιμένων με το αυτιστικό παιδί, θα λειτουργήσουν ως πλατφόρμα κοινωνικοποίησής του και θα συμβάλλουν στη διεύρυνση των όποιων θρησκευτικών εμπειριών προσλάβει στα πλαίσια της οικογενειακής του ζωής.

Συνισταμένη όλων των παραπάνω προσπαθειών θα ήταν τόσο η προετοιμασία των αυτιστικών παιδιών για την όσο το δυνατόν πιο ευπρεπή και συνειδητή συμμετοχή τους στο μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας, που αποτελεί και την πεμπουσία της πνευματικής ζωής των χριστιανών[48], όσο και η γνωριμία τους με το περιεχόμενο της χριστιανικής πίστεως. Η πρακτική εφαρμογή όλων των παραπάνω θέτει επί τάπητος δύο ερωτήματα: α) Σε ποια ενορία, από ποιους, με ποιον ακριβώς τρόπο και επί ποιου προγράμματος, μπορεί να υλοποιηθεί η ενοριακή ένταξη των αυτιστικών παιδιών; β) Η συγκεκριμένη διαταραχή επιτρέπει τα αυτιστικά να προβούν σε συνειδητή εμπέδωση των προσφερόμενων διδακτικών αγαθών, άρα και των αληθειών της πίστεως η όχι;

Γιατί αν η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι αρνητική, τότε κάθε προσπάθεια διδασκαλίας των αυτιστικών παιδιών καθίσταται μετέωρη και αναποτελεσματική. Η επίκληση βιωμάτων από το χώρο της Δύσης, στον οποίο η επιστημονική και

ποιμαντική προσέγγιση των παραπάνω βιωμάτων έχει οδηγήσει στην εξαγωγή πολύτιμων συμπερασμάτων και το φιλτράρισμά τους από το πρίσμα της ορθόδοξης ποιμαντικής θεολογίας, θα αποτελέσει και πάλι οδηγό μας στην απόπειρα εύρεσης πειστικών απαντήσεων.

[Συνεχίζεται]

[46] Frith U, όπ. παρ. σ.

[47] Η προσφορά της αναίμακτης θυσίας εκ μέρους του λαού από τον ποιμένα και η εν γένει ιερουργία των μυστηρίων αναδεικνύεται σε μέγιστο ποιμαντικό καθήκον. Μ' αυτόν τον τρόπο επιτυγχάνεται η μυσταγωγία των πιστών στο μυστήριο του Χριστού και της Εκκλησίας: Βλ. σχ. π. Καλλιακμάνης Β., *Ο Εκκλησιολογικός Χαρακτήρας της Ποιμαντικής, Λεντίω Ζωννύμενοι II*, Θεσσαλονίκη 2005, σ. σσ. 45-47. Βλ. σχ. Κεσελόπουλος Α., όπ. παρ. σσ. 123-127.

[48] Abeles J., *The Heart of Autism, Motivational Intervention Strategies for Caregivers and Professionals*, Arlington 2006, σ. 125.